

**PRZESŁANKI DOPUSZCZALNOŚCI
WYKONYWANIA JURYSDYKCJI
PRZEZ MIĘDZYNARODOWY
TRYBUNAŁ KARNY**

Instytut Nauk Prawnych PAN

Karolina Wierczyńska

**PRZESŁANKI DOPUSZCZALNOŚCI
WYKONYWANIA JURYSDYKCJI
PRZEZ MIĘDZYNARODOWY
TRYBUNAŁ KARNY**

Studium
międzynarodowoprawne

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2016

Recenzje:

prof. dr hab. *Piotr Hofmański*

prof. INP PAN dr hab. *Ireneusz C. Kamiński*

Redaktor prowadząca:

Anna Raciborska

Redakcja i korekta:

Anna Kaniewska

Projekt okładki:

Katarzyna Juras

Copyright © 2016

by Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

**Publikacja została dofinansowana przez Instytut Nauk Prawnych PAN
ze środków Narodowego Centrum Nauki w ramach projektu badawczego
pt. „Dopuszczalność sprawy przed Międzynarodowym Trybunałem Karnym”,
nr UMO-2012/07/B/HS5/03858**

ISBN 978-83-7383-814-7

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ul. Wiślana 8 (róg Browarnej), 00-317 Warszawa

tel./fax 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91

dział handlowy: jak wyżej w. 108

e-mail: info@scholar.com.pl

www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: WN Scholar (*Stanisław Beczek*)

Druk i oprawa: Mazowieckie Centrum Poligrafii, Marki k. Warszawy

SPIS TREŚCI

Lista skrótów	9
Uwagi wprowadzające	11
1. Problem badawczy i struktura pracy	11
2. Terminologia	17
3. Założenia metodologiczne	27
ROZDZIAŁ 1	
Jurysdykcja i dopuszczalność w pracach nad Statutem Międzynarodowego Trybunału Karnego	30
Wprowadzenie	30
1.1. Jurysdykcja i dopuszczalność w pracach przygotowawczych KPM i Zgromadzenia Ogólnego w okresie powojennym	39
1.2. Wznowienie prac nad statutem w latach dziewięćdziesiątych XX wieku	47
1.3. Pierwsze projekty statutu	52
1.4. Projekt z 1994 roku	54
1.5. Dalsze prace nad statutem	60
1.6. Powołanie i prace Komitetu Przygotowawczego	64
1.7. Konferencja w Rzymie	67
Podsumowanie	73
ROZDZIAŁ 2	
Jurysdykcja i przesłanki dopuszczalności jej wykonywania w postanowieniach Statutu MTK. Uwagi wprowadzające	74
Wprowadzenie	74
2.1. Jurysdykcja Trybunału	75
2.2. Dopuszczalność sprawy przed MTK	86
Podsumowanie	115
ROZDZIAŁ 3	
Brak działania ze strony państwa (<i>inaction</i>)	117
Wprowadzenie	117
3.1. Pierwsze orzeczenia MTK	118
3.2. Niewypowiedziana przesłanka?	120
3.3. Co można zakwalifikować jako brak działania? Brak działania <i>a priori</i> i brak działania <i>a posteriori</i>	122
3.4. Ograniczenia reakcji karnej – uwagi wprowadzające	130
3.5. Ograniczenie reakcji karnej przez władze krajowe w świetle praktyki i opinii doktryny	137
Podsumowanie	148

ROZDZIAŁ 4

Brak woli osądzenia jako przesłanka dopuszczalności wykonywania jurysdykcji przez MTK	150
Wprowadzenie	150
4.1. Przejawy braku woli	150
4.2. Zasady <i>due process</i> jako element oceny braku woli	152
4.3. Przedmiot oceny MTK	156
4.4. Nieusprawiedliwiona zwłoka jako przejaw braku woli	167
4.5. Niezawisłe i bezstronne postępowanie prowadzone z zamiarem wymierzenia sprawiedliwości	170
Podsumowanie	176

ROZDZIAŁ 5

Niezdolność państwa do prowadzenia postępowania jako przesłanka dopuszczalności wykonywania jurysdykcji przez MTK	177
Wprowadzenie	177
5.1. Niezdolność, brak chęci, brak działania	179
5.2. Ocena niezdolności do przeprowadzenia postępowania w praktyce MTK	185
Podsumowanie	192

ROZDZIAŁ 6

Zasada <i>ne bis in idem</i> a postępowanie przed MTK	195
Wprowadzenie	195
6.1. Zasada <i>ne bis in idem</i> jako gwarancja procesowa	195
6.2. Zasada <i>ne bis in idem</i> w międzynarodowym prawie karnym	198
Podsumowanie	214

ROZDZIAŁ 7

Waga sprawy	216
Wprowadzenie	216
7.1. Jak zmierzyć wagę sprawy? Kryteria oceny wagi sprawy	218
7.2. Waga sprawy w pracach Prokuratora MTK	220
7.3. Waga sprawy w pracach Izb	232
Podsumowanie	240

ROZDZIAŁ 8

Proceduralne aspekty badania dopuszczalności sprawy	242
Wprowadzenie	242
8.1. Procedury związane ze składaniem sprzeciwów wobec dopuszczalności	243
8.2. Efektywność postępowań krajowych	245
8.3. Dynamiczna ocena dopuszczalności przez MTK	247
8.4. Warunkowe orzeczenie o dopuszczalności wykonywania jurysdykcji	250
Podsumowanie	251

ROZDZIAŁ 9

Zasada komplementarności w perspektywie suwerenności państw . . .	254
Wprowadzenie	254
9.1. Komplementarność jako zagrożenie dla suwerenności?	255
9.2. Komplementarność jako próba zrównoważenia interesów państw i globalnego wymiaru sprawiedliwości	265
9.3. Konieczna zmiana paradygmatu?	269
Zakończenie	271
1. Obowiązkiem każdego państwa jest wykonywanie jurysdykcji karnej wobec sprawców zbrodni międzynarodowych	272
2. Trybunał nie bada woli i zdolności państwa do prowadzenia postępowania, jeśli pozostaje ono nieaktywne	273
3. Działanie państwa musi wypełnić standard określony przez Trybunał	274
4. Sąd krajowy musi skazać sprawcę zbrodni	276
5. Stosowanie ograniczeń sankcji karnej przez państwo nie jest zakazane	277
6. Naruszanie przez państwo praw człowieka a zasada komplementarności	278
7. Ustalenie wagi sprawy spoczywa na Prokuratorze MTK	279
8. Czas jest istotnym elementem, jeśli chodzi o postępowanie państwa	280
9. MTK nie zagraża suwerenności państw	281
Załącznik 1. Porównanie przepisów dotyczących dopuszczalności sprawy w projekcie z 1994 r., projekcie Komitetu Przygotowawczego oraz Statucie Rzymskim MTK	283
Summary	285
Bibliografia	301
Indeks spraw i dokumentów	315
Indeks nazwisk	326